

inhoud

NOOT VOOR DE NEDERLANDSE LEZER	9
VOORWOORD	11
DEEL I Welkomstwoord	15
Iets over mij	21
Wat is witte suprematie?	26
Voor wie is dit werk bedoeld?	29
Benodigdheden voor dit werk	32
Zo gebruik je dit boek	35
Zelfzorg, steun en houdbaarheid	38
DEEL II Het werk	43
Week 1: De basics	45
Week 2: Anti-Zwartheid, raciale stereotypen en culturele toe-eigening	89
Week 3: Bondgenootschap	139
Week 4: Macht, relaties en toewijding	187

En nu? Het werk voortzetten na Dag 28	221
APPENDIX: Samenwerken: <i>Witte suprematie en ik-werkgroep</i>	225
DANKWOORD	241
HULPMIDDELEN	243
Kernbegrippen	243
Bronnen ter verdieping	247
NOTEN	252

noot voor de nederlandse lezer

Bij de vertaling van een tekst komt ook een verandering van culturele context kijken. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor *Witte suprematie en ik*.

Dit boek van Layla F. Saad stimuleert persoonlijke reflectie en vereist die zelfs. De lezer wordt gevraagd in te gaan op de eigen verstandhouding met culturele, sociale en maatschappelijke structuren. Al behandelt Saad systemen en dynamieken die zich overal ter wereld voordoen en te herkennen zijn, het is belangrijk dat de Nederlandse lezer zich ervan bewust is dat die fenomenen en dus ook de relevante terminologie per land tevens zeer specifieke nuances hebben. In Nederland manifesteren witte suprematie en wit privilege zich soms anders dan in bijvoorbeeld de vs of het Verenigd Koninkrijk.

We moedigen de lezer aan om tijdens de gehele lees- en werkervaring niet alleen uit te gaan van de universele context, maar ook de eigen situatie kritisch te beschouwen. Ten slotte wijzen we de lezer vooraf graag op de lijst met kernbegrippen op pagina 243.

voorwoord

DOOR ROBIN DIANGELO

‘Oké!’ zeg je. ‘Helder! Dus wat moet ik nu doen?’

Ik ben een witte antiracismetrainer. Na een presentatie stellen witte deelnemers me steevast de vraag: ‘Wat moet ik doen?’ Dat lijkt misschien best een redelijke vraag als je je net bewust bent geworden van je eigen medeplichtigheid aan witte suprematie. Maar in werkelijkheid is die problematisch. In de eerste plaats omdat het volgens mij een onoprechte vraag is. In de vijftwintig jaar dat ik antiracismeonderwijs geef, heb ik keer op keer ervaren dat witte mensen eigenlijk liever níét horen hoe ze zich tegen racisme kunnen inzetten, als blijkt dat er iets van hen wordt gevraagd wat moeite kost of pijnlijk is.

Het stellen van deze vraag is vaak eerder een manier om raciaal ongemak te verminderen of te ontwijken. De racistische status quo zorgt ervoor dat witte mensen zoals ik zich vrijwel voortdurend op hun gemak kunnen voelen en als we ertegen ingaan, verdwijnt dat comfort. Het is dus van essentieel belang dat wij witte mensen het raciale uithoudingsvermogen opbouwen om tegen de racistische status quo in te gaan. Met overhaaste oplossingen – die dubbel zo kwalijk zijn zolang we nog amper kritisch hebben nagedacht over het probleem – omzeilen we de zo noodzakelijke persoonlijke inspanning en reflectie

en raken we alleen maar verder verwijderd van inzicht in onze eigen medeplichtigheid. Raciaal ongemak is zelfs onvermijdelijk bij oprechte reflectie op witte suprematie. Wanneer we dit ongemak uit de weg gaan, beschermen we de racistische status quo.

De aanname dat we vanzelfsprekend recht hebben op simpele oplossingen geeft ons bovendien de mogelijkheid het antwoord te verwerpen als blijkt dat het niet zo eenvoudig is ('Ze heeft niet gezegd wat we moeten doen!'). Dit is nog eens extra arrogant als het BIPOC zijn (*Black, Indigenous and People of Colour*; Zwarte, Inheemse en Mensen van Kleur) van wie de antwoorden worden verwacht. Daarmee zeggen we in feite: 'Doe jij al het werk en neem jij al het risico maar en laat mij dan profiteren van jouw moeite. Ik leun lekker achterover en neem het allemaal graag in ontvangst zonder zelf mijn nek uit te steken.' En wat als die antwoorden ons niet bevallen, omdat ze niet vlug, makkelijk en pijnloos bruikbaar zijn? Wat als die antwoorden ons dwingen vraagtekens te zetten bij ons beeld van onszelf als ruimdenkende, vooruitstrevende mensen die zich volledig hebben ontdaan van hun raciale conditionering? Zoals BIPOC heel goed weten, voelen wij ons, wanneer we het niet eens zijn met de antwoorden, maar al te vaak gerechtvaardigd die zonder blikken of blozen te verwerpen.

Witte suprematie zou het meest complexe sociale systeem van de laatste paar honderd jaar genoemd kunnen worden. Viel alles maar op te lossen door aardig te doen en te blijven lachen! Maar er is uiteraard geen gemakkelijke manier om witte suprematie ten einde te brengen.

Ik ben de vraag 'wat moet ik doen?' met de volgende tegenvraag gaan beantwoorden: 'Hoe heb je het voor elkaar gekregen dat niet te weten?' In het tijdperk van Google en sociale media zoek je zo op wat je als wit persoon kunt doen tegen racisme, en BIPOC spreken zich al heel lang uit over wat ze nodig hebben. Waarom hebben we die informatie zelf nog niet proberen te verkrijgen? Waarom zijn we zelf nog

niet op onderzoek uitgegaan, zoals we doen met elk ander onderwerp dat ons interesseert? Met de vraag waarom de witte persoon in kwestie het antwoord zelf nog niet weet, wil ik de apathische houding tegenover witte suprematie aan de kaak te stellen die, zo is mijn indruk, de meeste witte mensen eropna houden. Maar het is ook een oprechte vraag. Als we een lijst zouden maken met alle redenen waarom we niet weten wat we moeten doen, dan konden we vervolgstappen uitstippelen in een soort wegwijzer. Geen van de punten op de wegwijzer is gemakkelijk te veranderen, maar het zou verandering wel mogelijk maken. Jouw lijst ziet er misschien als volgt uit:

- ❖ Ik ben niet voorgelicht over racisme
- ❖ Ik praat met andere witte mensen niet over racisme
- ❖ Ik praat met de Mensen van Kleur in mijn leven niet over racisme
- ❖ Ik ken geen Mensen van Kleur
- ❖ Ik wil me niet schuldig voelen
- ❖ Het heeft me nooit genoeg kunnen schelen om op onderzoek uit te gaan

Layla F. Saad biedt ons de wegwijzer waarmee wij de bovenstaande punten kunnen aanpakken, evenals alle eerdergenoemde dynamieken en meer. Dit boek is een handreiking van een geniale Zwarte vrouw die bereid is je door een diepgaande reflectie op witte raciale conditionering te gidsen, zodat je je ervan kunt ontdoen. *Witte suprematie en ik* is een uitzonderlijke, vernieuwende bron voor witte mensen die bereid zijn hun voorgewende waarden (raciale gelijkheid) uit

te dragen door middel van hun daadwerkelijke handelen (antiracistische actie). Op heldere en toegankelijke wijze heeft Saad de vraag nu beantwoord. Wanneer ik tegenwoordig van een wit iemand de vraag krijg ‘dus wat moet ik nu doen?’, dan is een deel van mijn antwoord: ‘Doe het werk uit dit boek.’

DEEL I

welkomstwoord

Beste lezer,

Wat ging er door je heen toen je de titel van dit boek voor het eerst las? Was je verrast? In de war? Geïntregerd? Voelde je je ongemakkelijk? Misschien al het voorgaande? Allereerst wil ik je graag op het hart drukken dat al die gevoelens en nog een heleboel andere volslagen normaal zijn. Dit boek is eenvoudig en rechtdoorzee, maar het is niet makkelijk. Welkom.

Ik ben Layla en de komende achtentwintig dagen (op zijn minst!) zal ik je begeleiden bij het verkennen en doorgronden van jouw relatie met witte suprematie. Dit boek is een uniek, persoonlijk antiracistisch hulpmiddel, met als uitgangspunt mensen met wit privilege te helpen hun eigen rol in het onderdrukkende systeem van witte suprematie te herkennen en te aanvaarden. Het is bedoeld om hen te helpen de verantwoordelijkheid te nemen en dit systeem te ontmantelen, zowel in zichzelf als hun gemeenschap.

In mijn werk word ik hoofdzakelijk gedreven door de hartgrondige wens een goede voorouder te worden. Het is mijn doel verandering te faciliteren, healing mogelijk te maken en nieuwe kansen te creëren voor degenen die na mij komen. Dit boek is een bijdrage aan dat doel. Het is een middel dat je hopelijk zal helpen om zowel het innerlijke als het maatschappelijke werk te doen om eveneens een goede voorouder te worden. Om de wereld beter achter te laten dan hoe je hem aantrof. Het systeem van witte suprematie is niet ontworpen door mensen die vandaag de dag leven. Maar iedereen met wit privilege houdt

het wel in stand, of je het nu wilt of niet en of je er nu voor bent of tegen. Ik hoop dat dit boek je zal helpen bij het onder de loep nemen, tegengaan en omverwerpen van dit systeem, dat zoveel Zwarte, Inheemse en Mensen van Kleur pijn heeft gedaan en gedood.

Dit boek begon als een challenge van achtentwintig dagen op Instagram en werd daarna een gratis handleiding in pdf-vorm, die wereldwijd door meer dan honderdduizend mensen is gedownload. En nu heb jij het als gepubliceerd boek in handen en zal het hopelijk dienen als een betrouwbare gids die je in je spreekwoordelijke antiracismerugzak met je mee kunt dragen.

Dit boek is deels educatief, deels activerend. Gaandeweg zal je intellectuele én emotionele begrip van racisme en witte suprematie toenemen, maar belangrijker is dat je hiermee ook het werk doet waarmee jij als individu bijdraagt aan het afbreken ervan. Dit boek zal je helpen helder te kijken naar verscheidene meerzijdige aspecten van witte suprematie en helpen inzien hoe die op subtiele, maar ook op directe wijze in jou en in anderen functioneren. Het houdt je een spiegel voor, zodat je grondig kunt onderzoeken hoe jij tot nu toe medeplichtig bent geweest aan de instandhouding van een systeem dat is ontworpen om jou onverdiende privileges in de schoot te werpen ten koste van BIPOC. Dit boek is voor mensen die bereid zijn het werk te doen, mensen die de wereld willen veranderen door bij zichzelf te beginnen.

We bevinden ons op een cruciaal punt in de geschiedenis. Veel witte progressieven houden zichzelf graag voor dat we in een postraciaal tijdperk leven, maar in werkelijkheid zijn racisme en anti-Zwartheid nog altijd aan de orde van de dag. BIPOC gaan dagelijks gebukt onder de gevolgen van zowel historisch als hedendaags kolonialisme. Rechts islamofob nationalisme wint in de hele westerse wereld aan populariteit. En anti-Zwartheid is over de hele wereld nog altijd een alomtegenwoordige vorm van racisme. Het lijkt misschien alsof racisme en